

Asia C-156/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

17.2.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Stuttgart (Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

3.2.2022

Valittaja:

TAP Portugal

Vastapuoli:

flightright GmbH

[– –]

Landgericht Stuttgart

Välipäätös

Asiassa

Flightright GmbH, [– –]

– kantaja ja vastapuoli –

[– –]

vastaan

TAP Portugal, [– –]

– vastaaja ja valittaja –

[– –]

jossa on kyse korvauksen maksamisesta (lento TP597/TP1944, 17.07.2019).

1 Landgericht Stuttgart – 5. siviiliasioiden jaosto on [– –] 3.2.2022 päättänyt seuraavaa:

2 I. Valitusmenettelyä lykätään.

II. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava unionin oikeuden tulkintaa koskeva kysymys Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla:

3 Onko asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että kyseessä on tässä säännöksessä tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde, kun lento, jonka on määrä lähteä lentoasemalta, jossa ei sijaitse lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan pääasiallinen toimipaikka, peruutetaan sen vuoksi, että eräs tälle lennolle osoitetuista miehistön jäsenistä (tässä tapauksessa perämies), joka oli läpäissyt säädetyt säännölliset lääkärintarkastukset rajoituksitta, äkillisesti ja odottamatta kuolee, tai sairastuu niin vakavasti, ettei hän kykene suorittamaan lentoa?

Perusteet:

Tosiseikat

4 Pääasian valittaja vaatii sille siirretyn oikeuden perusteella vastapuolena olevalta lentoliikenteen harjoittajalta korvausta matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 (jäljempänä lentomatkustajien oikeuksia koskeva asetukset) 7 artiklan nojalla.

5 Vastaaja oli 17.7.2019 Stuttgartista Lissaboniin suoritettavasta lennosta TP597, jonka aikataulun mukainen lähtöaika oli klo 6.05 paikallista aikaa, vastaava lentoliikenteen harjoittaja. Lento peruutettiin. Vastaaja vetoaa lentomatkustajien oikeuksia koskevan asetuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin poikkeuksellisiin olosuhteisiin. Perämies, jonka olisi pitänyt suorittaa kyseinen lento, löydettiin kuolleen hotellihuoneensa sängystä varhain aamulla 17. 7.2019 klo 4.15 paikallista aikaa, kun häntä oltiin noutamassa hotellista lentoasemalle kuljettamista varten. Tämän johdosta koko miehistö ilmoitti olevansa kykenemätön lentämään. Hieman yli 40-vuotiaan perheenisän äkillinen kuolema oli kaikille vakava järkytys ja täysin odottamatonta. Tällainen ulkoinen tapahtuma ei ollut lentoliikenteen harjoittajan hallittavissa. Korvaavaa henkilöstöä ei ollut saatavilla vastaajan pääasiallisen toimipaikan ulkopuolelta. Korvaava miehistö lennätettiin päivän ensimmäisellä lennolla klo 11.25 Lissabonista Stuttgartiin, jonne se saapui klo 15.20. Sen jälkeen matkustajat kuljetettiin mahdollisimman nopeasti Lissaboniin korvaavalla lennolla TP593 klo 16.40.

Ensimmäisessä oikeusasteessa tehtyt päätökset

- 6 Alioikeus velvoitti vastaajan maksamaan vaaditun korvauksen. Se totesi tämän perusteeksi, että vastaaja ei voinut vedota poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaoloon, koska aivan kuten miehistön jäsenen äkillisen vakavan sairastumisen, myös äkillisen ja odottamattoman kuolemantapauksen voidaan katsoa kuulua yksin lentoliikenteen harjoittajan toiminnan harjoittamisen piiriin. Kyseessä ei ollut yritykseen ulkopuolelta vaikuttava tapahtuma, vaan jokaisen työnantajan riski, joka on ennakoitava tavanomaisessa liiketoiminnassa.
- 7 Vastaaja valitti tuomiosta Landgericht Stuttgartiin (Stuttgartin alueellinen tuomioistuin). Jaostossa on vireillä kaksi muuta samaa lentoa koskevaa asiaa, joiden asianumerot ovat 5 S 30/21 ja 5 S 32/21. Jaosto saattaa kaikki kolme asiaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja ehdottaa niiden yhdistämistä. Koska pääasioiden kantajat eivät ole kaikissa tapauksissa samoja, yhdistäminen jaoston yhteistä käsittelyä ja ratkaisun antamista varten ei ole tässä tapauksessa tarkoituksenmukaista.

Ennakkoratkaisukysymyksen merkitys oikeusriidan ratkaisun kannalta ja jaoston väliaikainen oikeudellinen kanta

- 8 [– –]
- 9 Valituksen ratkaisu riippuu vastauksesta, jonka unionin tuomioistuin antaa päätösosassa esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen.
- 10 Sen arvioimiseksi, onko kullakin kantajalla oikeus vaatia korvauksia peruutetun lennon matkustajana, merkityksellinen on unionin tuomioistuimen tulkinta lentomatkustajien oikeuksia koskevan asetuksen 5 artiklan 3 kohdasta. Kun jaoston suorittaman selvityksen mukaan saksalaisessa oikeuskäytännössä on katsottu – ja tähän näkemyksen on yhtynyt myös Amtsgericht Nürtingen ensimmäisenä oikeusasteena –, että kyseessä ei ole ulkoisesta tapahtumasta johtuva poikkeuksellinen olosuhde, koska olosuhde kuuluu lentoliikenteen harjoittajan liiketoiminnan alaan (LG Darmstadt, 06.04.2011 – 7 S 122/10 [– –]; LG Darmstadt, 23.05.2012 – 7 S 250/11 [– –]; AG Frankfurt aM, 20.05.2011 – 31 C 245/11 [– –]), Alankomaissa on, sikäli kuin jaosto kykenee asiaa arvioimaan, tässä suhteessa tapahtunut muutos oikeuskäytännössä siten, että miehistön jäsenen äkillistä sairastumista pidetään nykyään ulkoisena tapahtumana, joka ei ole lentoliikenteen harjoittajan hallittavissa (Rechtbank Noord-Holland, 28.10.2020 – ECLI:NL:RBNHO:2020:8758 toisin kuin Rechtbank Noord-Holland v. 11.03.2020 – ECLI:NL:RBNHO:2020:2920, myös viitaten organisaatiolla oleviin riskeihin).
- 11 Ranskalaiseen Légifrance-tietokantaan tehty haku toi esiin Cour de Cassationin 5.2.2020 antaman tuomion 19-12.294, ECLI:FR:CCASS:2020:C100113, jossa myös katsottiin, että lentäjän sairaus tai huonovointisuus ei merkinnyt

poikkeuksellista olosuhdetta, koska kyseessä ei ole poikkeuksellinen tapahtuma (tuomion 5 kohta).

- 12 Jaosto on taipuvainen katsomaan, että lentoliikenteen harjoittaja on lähtökohtaisesti vastuussa henkilöstönsä lentokelpoisuudesta ja käytettävyydestä ja että sen on näin ollen lähtökohtaisesti periaatteessa myös pidettävä tietty määrä varahenkilöstöä saatavilla. Koska kysymys on kuitenkin kiistanalainen eurooppalaisessa oikeuskäytännössä ja kommentaarikirjallisuudessa, eikä Saksan ylin tuomioistuin eli Bundesgerichtshof tai Euroopan unionin tuomioistuin ole vielä ratkaissut sitä, jaosto pyytää ennakkoratkaisua viimeksi mainitulta.

[– –]